ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 12.11.2026 nr 1-4/26/2261-5

Meie 23.11.2026 nr 2.3-4/26/4675-2

Arvamuse avaldamine eelnõule (purgimise eelnõu)

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspektsioonile (AKI) arvamuse avaldamiseks veeseaduse (VeeS), ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse (ÜVVKS) muutmise seaduse eelnõu. Meil on esitatud eelnõu kohta järgmised tähelepanekud.

1. **Andmete säilitamine**

Eelnõuga eristatakse kohaliku omavalitsuse üksusele esitatavate andmete kogumist ja säilitamist hilisemast andmete edastamisest eFTI kaudu ehitisregistrisse.

Eelnõu § 1 punktiga 3 lisatavas VeeS § 104[1] lõikes 7 sätestatud säilitamisaja ülempiir puudutab KOVi dokumendiregistris või andmekogus säilitatavaid andmeid, mille kohaselt säilitatakse andmeid nende kogumise eesmärgi täitmiseks vajaliku aja jooksul, kuid mitte kauem kui viis aastat pärast asjaomase tegevuse või kohtkäitlussüsteemi kasutamise lõppemist. Sama säilitamisaja ülempiir jääb kehtima ka eelnõu § 4 punktiga 5 kavandatud muudatuse järel. Jääb selgusetuks, mida mõeldakse asjaomase tegevuse all ning milliste andmete puhul arvestatakse tähtaega tegevuse ja milliste puhul kohtkäitlussüsteemi kasutamise lõppemisest. Üksiku äraveotoimingu andmed on seotud mõlemaga, kuid valitud lähtepunktist sõltuvalt võib nende võimalik säilitamise kestus oluliselt erineda. Kohtkäitlussüsteemi kasutamise lõppemisest lähtumine võib võimaldada üksikute toiminguandmete säilitamist aastakümneid.

Seletuskirjas nimetatud vajadus tuvastada rikkumisi tagantjärele ja võrrelda pikema perioodi andmeid selgitab varasemate toiminguandmete kasutamise vajadust, kuid ei põhjenda piisavalt nende säilitamisaja sidumist kohtkäitlussüsteemi kogu kasutusajaga. Võimalus kehtestada kohalikus eeskirjas lühem säilitamisaeg ning üldine eesmärgipärase säilitamise nõue ei kõrvalda seaduses sätestatud ülempiiri arvestamise ebaselgust.

Küsimusi tekitab ka ehitusregistrisse kantud äraveotoimingute andmete säilitamine. EhS § 60 lõike 6 kohaselt säilitatakse ehitisregistri andmeid tähtajatult, kui põhimääruses ei ole sätestatud lühemat tähtaega. Ka kehtiva ehitisregistri põhimääruse § 40 näeb ette registrisse kantud andmete alalise säilitamise. Seega kohaldub eraldi lühema tähtaja kehtestamata jätmisel ka registrisse lisanduvatele äraveotoimingute andmetele tähtajatu säilitamise üldreegel. Seletuskirjas märgitakse, et toiminguandmete säilitamine reguleeritakse põhimääruses, kuid kavandatavat tähtaega ega selle põhjendust ei esitata.

AKI ei näe eelnõus kirjeldatud eesmärkidest lähtudes põhjust üksikute äraveotoimingute, sealhulgas nendega seostatavate isikuandmete alaliseks säilitamiseks. Kohtkäitlussüsteemi

püsivate tehniliste andmete säilitamise vajadus ei põhjenda kogu selle kasutusaja vältel tekkiva toiminguajaloo tähtajatut säilitamist. AKI juhib tähelepanu, et säilitamise küsimus tuleb lahendada juba käesoleva eelnõu ettevalmistamisel ning näha ehitisregistri põhimääruses toiminguandmetele ette eraldi, nende töötlemise eesmärkidest ja tegelikust järelevalvevajadusest lähtuv lühem ja põhjendatud säilitamistähtaeg. Vastav regulatsioon peab jõustuma hiljemalt nende andmete ehitisregistrisse kogumise alustamisel.

2. Juurdepääs äraveotoimingute andmetele

EhS § 60 lõiked 3 ja 4 näevad ette ehitisregistri andmete avaldamise ja neile juurdepääsu. Sama paragrahvi lõikes 3^1 sätestatud avalikustamise tingimus puudutab füüsilise isiku nime, isikukoodi, sünniaega ja kontaktandmeid, kuid ei hõlma sõnaselgelt kinnistuga seotud äraveotoimingute andmeid, mis võivad samuti olla füüsilise isikuga seostatavad. Ehitisregistri põhimääruse § 39 lõigete 1 ja 2 kohaselt on registriandmed üldjuhul avalikud ning neile tagatakse juurdepääs registri veebilehel.

Seletuskirjas märgitakse, et juurdepääs toiminguandmetele tuleb piirata pädevate isikutega, kuid ei selgitata, millisele seaduslikule alusele ja millises ulatuses kavandatav piiramine tugineb. Seejuures tuleb arvestada ka avaliku teabe seaduses (AvTS) sätestatud juurdepääsupiirangutega. Näiteks eeldab AvTS § 35 lõike 1 punkti 12 kohaldamine, et juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatust; üksnes andmete seostatavusest füüsilise isikuga selleks ei piisa. Seetõttu jääb selgusetuks, kas olemasolevad piirangualused katavad seletuskirjas kavandatud juurdepääsukorra. EhS § 58 lõike 2 punktis 4 antud volitus sätestada andmetele juurdepääsu kord ei anna iseenesest alust uute juurdepääsupiirangu aluste kehtestamiseks.

3. Elanike arvu tuvastamiseks vajalik andmetöötlus

Eelnõu § 3 punktiga 13 muudetava ÜVVKS § 47 lõike 6 kohaselt peab isik hinnasoodustuse tingimuste kontrollimiseks esitama vee-ettevõtjale rahvastikuregistri väljavõtte oma kehtiva elukoha kohta. Jääb piisavalt põhjendamata, miks pannakse isikule kohustus hankida ja edastada riigi andmekogus juba olemasolevaid andmeid, selle asemel et korraldada vajalike andmete saamine rahvastikuregistrist.

Seletuskirjas nimetatakse ka vee-ettevõtja võimalust taotleda andmeid rahvastikuregistrist, kuid ei võrrelda seda lahendust isikult väljavõtte nõudmisega ega selgitata, miks on viimase kasuks otsustatud. Vee-ettevõtja halduskoormuse vähendamine üksi ei anna piisavat ülevaadet valitud lahenduse põhjendatusest, arvestades teenuse taotleja koormust ning mõlema lahendusega kaasneva andmetöötluse ulatust. AKI juhib tähelepanu andmete ühekordse küsimise põhimõttele ning võimalusele korraldada elukohatingimuse kontroll viisil, mis väldib isiku kohustamist olemasolevaid registriandmeid uuesti esitama.

Lisaks tuleb eristada lepingu sõlmija elukohatingimuse kontrolli ja soodsama tasuga teenuse koguse arvutamiseks vajalikku andmetöötlust. Eelnõu § 3 punktiga 16 muudetava ÜVVKS § 48 lõike 2 järgi sõltub teenuse kogus kõigi teenuse osutamise aadressil registreeritud elukohaga inimeste arvust, mida lepingu sõlmija enda elukohta tõendav väljavõte iseenesest ei kajasta.

Seletuskirjas viidatakse võimalusele kontrollida andmete ajakohasust rahvastikuregistrist õigustatud huvi alusel, muu hulgas lepingu täitmisega seotud eesmärgil. Seletuskirjas ei ole aga piisavalt selgitatud, kuidas võimaldavad nimetatud juurdepääsualused saada teenuse osutamise aadressile registreeritud elanike arvu ja teavet selle muutumise kohta, eristades seda lepingu sõlmija enda elukohaandmete kontrollimisest.

Teenuse koguse arvutamiseks on vajalik registreeritud elanike arv. Jääb selgusetuks, kas

kavandatav lahendus võimaldab saada üksnes selle arvu või eeldab ka asjaomaste isikute tuvastamisandmete edastamist vee-ettevõtjale. Viimaste töötlemise vajadust ei ole eelnõus ega seletuskirjas põhjendatud.

Lisaks jääb selgusetuks, kas ka inimene, kes soodustust ei soovi või ei saa, peab lepingu sõlmimisel esitama vee-ettevõtjale rahvastikuregistri väljavõtte oma kehtiva elukoha kohta. AKI hinnangul ei ole põhjendatud kohustada isikut esitama rahvastikuregistri väljavõtet, kui ta ei taotle soodustust. Samuti ei ole väljavõtte esitamise kohustus põhjendatud juhul, kui isiku elukoht on registreeritud mujal.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Irina Meldjuk
Irina.Meldjuk@aki.ee
627 4108